

Козацька держава – Військо Запорозьке

ГЕРБ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Епіграф уроку:

**«Ой, козаче, козаче! Та
хіба ж на світі єсть хоч одна
проста дорога? Думаєш іти
просто, а зайдеш чорт знає куди!»**

П.Куліш «Чорна Рада»

Початок Руїни. Розкол Гетьманської держави. Андрусівське перемир'я.

План

- 1. Початок Руїни. Юрій Хмельницький**
- 2. Розкол Гетьманської держави. Павло Тетеря та Іван Брюховецький.**
- 3. Андрусівське перемир'я.**

1659 рік

*Юрій
Хмельницький*

Підписання
Переяславських
статей

- **Переяславський договір 1659 р. з Москвою.**
- Козацька Україна позбавлялася права без дозволу царя перебирати гетьмана.
- Гетьман втрачав право призначати і звільняти полковників, карати смертю старшин,
- виступати в похід без царського дозволу.
- Заборонялися зносини з іншими державами.
- Царські воєводи разом із заложниками мали розміститися у Переяславі, Ніжині, Чернігові, Брацлаві та Умані
- Київська митрополія підпорядковувалася московському патріархові.

ЧУДНІВСЬКА КАМПАНІЯ

УКРАЇНА у 1659 – 1667 рр.

Павло Тетеря

Іван Дорошенко

- Кордони Української козацької держави у 1659 р.
- Обрання гетьманом Ю.Хмельницького (28 вересня 1659 р.)
- Умань
- Міста, у яких, згідно з Переяславськими статтями 1659 р., укладеними між Ю.Хмельницьким і царським урядом, мали розміститися московські гарнізони
- Похід українських і московських військ восени 1660 р.
- Дії польсько-татарських військ
- Слободяницька угода (7 вересня 1660 р.)
- Обрання гетьманом Я.Сомка (25 квітня 1662 р.)
- Обрання гетьманом П.Тетері (13 січня 1663 р.)
- Обрання гетьманом І.Броуховецького (18 червня 1663 р.)
- Територія, на яку поширювалася влада П.Тетері (1663 – 1665 рр.)
- Резиденція П.Тетері
- Території, на які поширювалася влада І.Броуховецького (1663 – 1668 рр.)

- Резиденція І.Броуховецького
- Міста, до яких, згідно з Московськими статтями 1665 р., укладеними між І.Броуховецьким і царським урядом, вводилися московські гарнізони
- Похід польсько-українсько-татарських військ на Лівобережжя (жовтень 1663 – березень 1664 рр.)
- Початок антипольського повстання на Правобережжі (лютий 1664 р.)
- Території, охоплені повстанням проти польського панування і гетьмана П.Тетері (лютий 1664 – червень 1665 рр.)

- Обрання гетьманом П.Дорошенка (серпень 1665 р.)
- Кордон між Річчю Посполитою і Московським царством за Андрусівським перемир'ям (30 січня 1667 р.); похід України між сусідніми державами
- Похід П.Дорошенка на Західну Україну восени 1667 р.
- Підгаєцька угода; визнання П.Дорошенком влади польського короля (9 жовтня 1667 р.)

**1660 р. битва під
Чудновим**

↓
**перейшов на
бік поляків**

↓
**Слободищенський
трактат**

Чуднівська кампанія 1660 р. – поразка московських військ

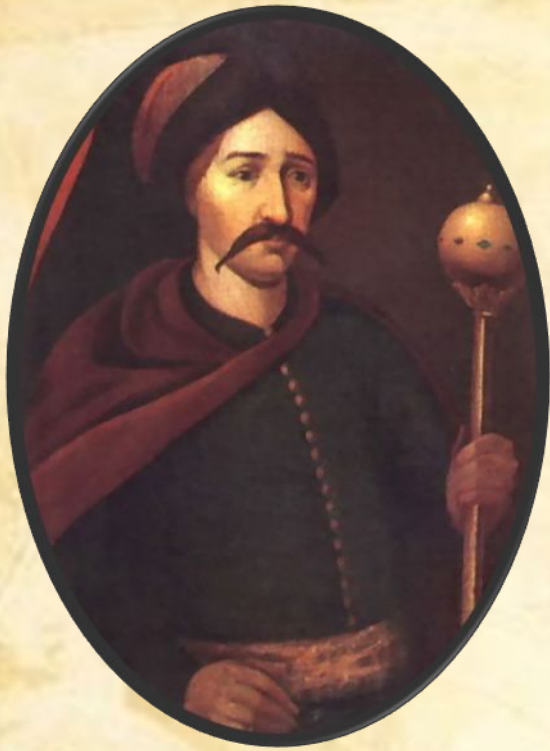
- **Слободищенська угода між Польщею і Україною від 8 жовтня 1660 р.**
- Повторювала Гадяцький договір - Україна поверталася під владу Польщі на автономних засадах, але ще більше було обмежено політичну незалежність України.
- Скасовано статті про Велике князівство Руське.
- Гетьман зобов'язувався надавати допомогу Польщі у війнах проти інших держав.
- Польській шляхті та магнатам поверталися всі маєтності в Україні.

**Орієнтувались
на Москву**

**Орієнтувались
на Польщу**

**Відбувся перший поділ
по Дніпру**

*Павло Тетеря -
гетьман
Правобережної
України
1663-1665 рр*

*Яким Сомко –
гетьман Лівобережної
України в 1662 р,
якого не визнала
Москва*

*Іван Брюховецький –
гетьман
Лівобережної
України 1663-1668 рр*

гетьман

Правобережної України П.Тетеря 1663-1665 рр.

Сподівався поширити свою владу на Лівобережну Україну, похід восени 1663 р.

Проводив пропольську політику . Народні повстання проти польської шляхти.

Помста поляків, перетворення Правобережжя на руїни, розкопали навіть могилу Б. Хмельницького та розкидали його останки.

Тетеря втік до Польщі, де його було отруєно.

Іван Брюховецький

**Гетьман Лівобережної
України в 1663–1668 рр.**

Червень 1663 р. на околиці Ніжина скликана **Чорна рада**, на якій московські воєводи домоглися обрання гетьманом **Івана Брюховецького**; (став першим гетьманом, який віддав Україну під безпосередню владу царя).

**П.Куліш – «Чорна рада» -
будете вивчати у 9 класі.**

Московські статті

- вибори гетьмана України лише в присутності царського представника;
- гетьманові заборонено зовнішньополітичну діяльність;
- перебування воєвод і московських залог в усіх великих містах;
- збір податків передавався до рук воєвод, а податки повністю мали перейти в царську казну;

Московські статті ще більше обмежували права українського народу, а його землі проголошувалися володіннями московського царя.

Ця політика призвела до повстання, під час якого І. Брюховецького було вбито.

Із літопису Самійла Величка

Гетьман Іван Брюховецький, бавлячись немалий час у Москві з полковниками при милості царської величності, оженився там, пойнявши дочку якогось боярина на ім'я Дарію, і при гетьманському титулі дістав на себе від царської величності боярський чин. Віддячуючи за це, він безрозумно знищив давні малоросійські вольності, бо *допустив і дозволив безоглядно бути по всіх малоросійських містах московським воєводам, які згідно того дозволу відразу ж наїхали за монаршим указом у Малу Росію й почали панувати з великим і безпошанівним всенародним малоросійським утяжінням.*

Запитання до документа: За що засуджував С. Величко гетьмана І. Брюховецького?

30 січня 1667 р. – Андрусівський договір

Річ Посполита

Московське царство

Правобережна Україна

Лівобережна Україна

Запорозжя під зверхністю обох держав

- Кордон Української козацької держави у 1659 р.
- Обрання гетьманом Ю.Величківського (28 вересня 1659 р.)
- Міста, у яких, згідно з Переяславським статутем 1659 р., урядували або Ю.Величківський і царським урядом, або українськими козацькими гарнізонами
- Поліч українськими і московськими військами влітку 1660 р.
- 20 польсько-татарських військ
- Співбандерніцкі угоди (7 жовтня 1660 р.)
- Обрання гетьманом Я.Сомки (27 квітня 1662 р.)
- Обрання гетьманом П.Тетери (13 січня 1663 р.)
- Обрання гетьманом І.Брянковича (18 червня 1663 р.)
- Територія, на яку запроваджено владу П.Тетери (1662 – 1663 рр.)
- Резиденція П.Тетери
- Територія, на яку запроваджено владу І.Брянковича (1663 – 1664 рр.)

- Резиденція І.Брянковича
- Міста, де були, згідно з Московським статутем 1665 р., урядували або І.Брянковичом і царським урядом, або російськими козацькими гарнізонами
- Поліч польсько-українсько-татарськими військами на Лівобережжя (влітку 1662 – березень 1664 рр.)
- Поліч російськими військами на Правобережжя (ліпень 1664 р.)
- Територія, в якій повстання проти польської влади розпочалося у грудні П.Тетери (липень 1664 – жовтень 1665 рр.)

- Обрання гетьманом П.Дорошенка (липень 1665 р.)
- Кордон між Річчю Посполитою і Московським царством за Андрусівським статутем від 30 січня 1667 р. з територією українських козацьких держав
- Поліч П.Дорошенком на Закарпаття Україна влітку 1667 р.
- Поліч польськими військами в Україні влітку 1667 р.

*Дати відповідь на проблемне
запитання*

*Чи можливо було
уникнути періоду
Руїни на українських
землях?*